

In de enge krocht — en van Bordeaux

Sanitair: EEN KOEIEN-DRINKBAK

Straten zijn modderpoelen

HEBT U ook wel eens dat nare gevoel gehad, dat teweeg wordt gebracht door 'n gaatje in 't zoollader van Uw schoen. Dat sieperige, vieze water-gesop, dat U, na thuisgekomen te zijn, onmiddellijk naar het slaapvertrek doet rennen, om haastig van sokken en schoenen te verwisselen? Wij hebben laatst 'n wijsgerige uiting gehoord van 'n heel, héél arm jongetje, dat last had van dezelfde „kwaal” en dat wijzend op z'n blote voetzool, die door zo'n gaatje schemerde, zei: „Dat is voor tijdige verversing van lucht en water!”

„Dat arme jongetje was een parochiaantje van „Père Luc”, de Nederlandse Minderbroeder Franciscan, die in Bordeaux arbeidt onder — om met Victor Hugo te spreken — „Les Misérables”, de ellendigen. Want de mensen, die leven in deze erbarmelijke industriewijk „Bastides”, hun bestaan is grauwer, muffler en afzichtwekkender dan dat van de mijnwerkers uit de vorige eeuw.

Schuldig gevoel...

Wij zijn Père Luc gevolgd in die enge krochten van Bordeaux, strompelend door nauwe gangetjes, de modderplassen ontwijkend, schichtig en bang te worden opgemerkt: „Daar komen ze weer zich verlustigen in onze miserie!” Wij voelden ons als schuldig, heimelijk met onze camera verborgen onder de regenjas, de camera, die wij haast niet durfden richten onder de verwijtende ogen van deze meelijwekkenden. Hier leven ze dan, de stumpers, in schuurtjes van glibberig-rotende plankjes, waarop de paddestoelen gretig voedsel vinden, in de kotjes van roestige stukken plaatijzer, van her en der verzameld en zo goed en zo kwaad als dat gaat, aaneen geklonken.... Het zijn deze „woninkjes”, waarin Frankrijk zijn kroostrijke gezinnen wegduwt, bouwseltjes, die in Nederland nog niet waard zouden zijn, te dienen als schuilhutten voor de koeien.

De roestige pijpjes, waaruit de gelige rook opstijgt van brandend afval, zij tonen er 't leven aan, het leven dat hier plaatsvindt in „vertrekjes” van enkele meters in 't vierkant! Of is 't soms menselijk, dat men tien minuten moet lopen, om fatsoenlijk zijn natuurlijke behoefte te doen? Of dat men zich moet wassen in 'n tochtig houten hok, waarin zich 'n soort koeien-drinkbak bevindt?

't Tragische is juist, dat 't geen wijk is van enkele straten. Neen, uren kan men dwalen in deze — men zou haast zeggen — hel op aarde. Uit 't voorgaande blijkt reeds, dat Bastides geen touristische bezienswaardigheid is. Niemand — zelfs de pater niet — loopt zo maar overal binnen. Maar de mensen zijn er — o wonder — hartelijk en gastvrij. De révérence van de meisjes is niet minder sierlijk dan die van de

Parijse mannequins.... Overal, waar men niet al te zeer atheïst is, leest men de dankbaarheid in de ogen van de moeders en de vaders. De genegenheid voor de pater is ontroerend en gezeten in die woninkjes moet hij vaak met spoed vertrekken, om te voorkomen, dat men voor de laatste centen 'n fles wijn gaat halen....

GEEN RUST

Maar die pater is dan ook 'n figuur, die alleen leeft voor deze mensen en pas aan zich zelf gaat denken, als 't bijna te laat is. Velen van zijn vrienden en medewerkers maken zich zelfs wat bezorgd over dat geploeter en gezwog van hem, de ganse dag, zonder dat hij zich 'n bete broods gunt, of ook maar 'n rustpauze van 'n kwartier. We hebben hem op 'n avond met een lege maag een uur aan 'n stuk zien spreken voor 'n groep Eindhovense toeristen in 'n Bordelees hotel.

Dat was op dezelfde dag, dat hij 'n aanrijding had gehad met z'n volkswagenbusje. Maar toen hij die avond naar bed ging kon hij tenminste zeggen: „Ziezo, niet enkel strop vandaag: f 70.- en 'n oude jas”.... Begint U al wat te begrijpen, van wat er in de ogen van die mensen blinkt?

We stonden in 'n nauw poortje tussen twee grauwe stenen huizen in. Uit 'n donker deurgat, waarvoor 'n rafeelige doek hing en waaruit 'n zwoele mensenlucht goldfe, kwam 'n kleine pikzwarte jongen naar buiten: „Ah père Luc, comment ca va?” En de zwarte kijkers van de kleine schitterenden van enthousiasme bij 't ontmoeten van deze lieve père, deze goede vader.... Pierrot dwude ons naar binnen. We stonden als verslagen: wat we zagen was niet ineens te verwerken. 't Was één van de twaalf kamers van 'n huis, dat werd bewoond door twaalf gezinnen. Kamers? Nou ja, berghokjes van vier bij vier meter, volgepropt met ledikanten en matrassen, waarvan 's avonds 'n legpuzzel wordt gemaakt... 'n Walmende karbid-lamp aan 't plafond (houten latjes, waar tussenuit vuil en roet naar beneden dwarrelt). In de hoek: stokbroden, medicijnflesjes, 'n oude kinderwagen en iets, wat op 'n fiets leek, zonder banden. De baby lag te krijten op de beste plaats: het bed van vader en moeder. Kinderen lagen half ontkleed in 'n hoek te slapen. Misère, steeds weer misère is 't, wat men ziet, maar steeds ook weer.... blijmoedigheid, hartelijkheid en dankbaarheid!

NIET ALLEEN PIERROT

Pierrot zou wel eens naar Nederland willen komen en niet alleen Pierrot! Dat is 'n nieuw plan van père Luc: jongetjes bij Nederlandse gezinnen onder brengen. Doch 'n nieuw plan vraagt opnieuw geld. Maar de pater heeft nog nooit iets tevergeefs ondernomen. Hij heeft de hulp van hier boven en van z'n landgenoten. Dat is al meermalen gebleken. Die wijsgerige uiting van dat jongetje, waarover we gewaagden, wil nog niet zeggen: „Ik heb geen nieuwe schoenen nodig”. Juist OM hun blijmoedigheid verdienen deze mensen hulp.